

**Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet**
Postboks 8036 Dep
NO-0030 Oslo

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
15/3432

Vår referanse:
201503929-2 008

Sted, Dato
Oslo, 22.01.2016

HØRING - FORSLAG TIL FELLES LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSLOV

Det vises til høringsbrev fra departementet av 20.10.2015 med forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov. Frist for høringen er 22.01.2016.

Politidirektoratets Avdeling for HR og HMS har gjennomgått høringsnotatet og lovforslaget.

Kort oppsummering:

- Politidirektoratet støtter ikke departementets forslag om at presiseringene i formålsbestemmelsene i likestillingsloven, som særlig fremhever kvinners stilling, ikke skal videreføres i en felles likestillings- og diskrimineringslov.
- Politidirektoratet støtter departementets forslag om at lovens liste over diskrimineringsgrunnlag suppleres av en samlekategori. Vi foreslår at det eksemplifiseres i loven hvilke grupper eller forhold som ikke skal omfattes av loven.
- Politidirektoratet mener at departementets alternativ 3 gir den beste definisjonen av seksuell trakassering, men med et supplement (*plagsom*) som tydeliggjør en lavere terskel for seksuell trakassering.
- Politidirektoratet støtter ikke departementets forslag om å fjerne redegjørelsesplikten. Vi mener at dette vil medføre en svekkelse av aktivitetsplikten.

Nærmere om lovforslaget:

Høringsnotatets kapittel 3, Lovens formål

Likestillingslovens formålsbestemmelse slår fast at loven særlig tar sikte på å bedre kvinners stilling:

§1. Lovens formål er å fremme likestilling uavhengig av kjønn. Likestilling innebærer:

- 1. likeverd*
- 2. like muligheter og rettigheter*
- 3. tilgjengelighet og*
- 4. tilrettelegging*

Loven tar særlig sikte på å bedre kvinners stilling.

Politidirektoratet

Departementet foreslår at formålsbestemmelsen i ny likestillings- og diskriminerings lov skal inneholde følgende hovedelementer:

- At lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering
- En definisjon av hva likestilling innebærer (likeverd, like rettigheter og muligheter)
- At tilgjengelighet og tilrettelegging er forutsetninger for likestilling

Departementet foreslår at presiseringene i formålsbestemmelsene i likestillingsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven som hhv særlig fremhever kvinners stilling og funksjonshemmende barrierer ikke skal videreføres i en felles likestillings- og diskrimineringslov. Dette begrunnes med at en av hovedgrunnene til at arbeidet med en felles lov ble påbegynt, var et ønske om et mer helhetlig og rettferdig diskrimineringsvern for alle, og at denne målsettingen taler mot å trekke frem enkelte grunnlag i lovens formålsbestemmelse. Departementet mener det vil være uheldig om enkelte diskrimineringsgrunnlag skal fremheves særskilt i en lov som har til hensikt å fremme likestilling på alle grunnlag.

Politidirektoratet støtter at en felles lov vil bidra til en mer helhetlig oversikt, men er bekymret for at blant annet arbeidet med å øke likestilling og hindre diskriminering av kvinner vil bli svekket i en felles lov hvor det særlige fokuset på å styrke kvinners stilling ikke blir videreført i formålsbestemmelsen. Ved en samling av fire lover til en felles likestillings- og diskrimineringslov må det sikres at dagens vern ikke svekkes for noen diskrimineringsgrunnlag, men at diskrimineringsgrunnlag i stedet styrkes for å oppnå en helhetlig lov.

Politidirektoratet foreslår å ta inn formuleringen fra dagens likestillingslov i den foreslåtte formålsbestemmelsen i den nye loven:

Loven tar særlig sikte på å bedre kvinners stilling.

Høringsnotatets kapittel 6. Diskrimineringsgrunnlag

Departementet foreslår i kapittel 6 at en felles diskrimineringslov skal ta utgangspunkt i de grunnlagene som har et vern i dag (kjønn, graviditet, permisjon i forbindelse med fødsel og adopsjon, etnisitet, religion og livssyn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk), men foreslår i tillegg å

- ta inn omsorgsoppgaver som et eget diskrimineringsgrunnlag for å tydeliggjøre at dette er vernet av loven, og at vernet gjelder likt for kvinner og menn.
- tydeliggjøre i lovteksten at sammensatt diskriminering (diskriminering på grunn av ulike kombinasjoner av grunnlag) er forbudt.

Departementet foreslår videre å endre begrepet «nedsatt funksjonsevne» til «funksjonsnedsettelse».

I tillegg holder departementet det åpent

- om listen av diskrimineringsgrunnlag skal suppleres med samlekategorien «andre lignende, vesentlige forhold ved en person» og
- om vernet mot diskriminering på grunn av alder skal utvides til alle samfunnsområder

Politidirektoratet mener at det bør innføres en samlekategori i en felles lov. Vi deler synspunktet fra Familie- og kulturkomiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti i Innst. 441 L (2012-2013) s. 18 om at en samlekategori vil "gi vern for

personer som er spesielt utsatte, fordi det er vanskelig å identifisere og dokumentere i dag hvilke personer som er spesielt utsatt, og fordi det vil gi et mer fleksibelt regelverk som også er i tråd med menneskerettskonvensjoner som har en slik samlekategori".

Dersom det kan bidra til en enklere håndheving av lovverket, kan det eventuelt tas inn eksempler i loven på hvilke forhold som ikke skal omfattes.

Høringsnotatets kapittel 7, punkt 7.4.4 Bør definisjonen av seksuell trakassering endres?

I dag er seksuell trakassering definert som "uønsket seksuell oppmerksomhet som er plagsom for den oppmerksomheten rammer". Departementet ber om høringsinstansenes syn på om definisjonen av seksuell trakassering bør endres, og har utarbeidet tre alternative formuleringer. Alternativ 2 har etter Politidirektoratets vurdering for snever definisjon ved at den mangler formuleringen som omfatter formål og virkning. Vi har vurdert alternativ 1 og alternativ 3 opp mot hverandre.

Alt 1:

"Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å krenke en persons verdighet, særlig når det skaper et truende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller ubehagelig miljø".

Politidirektoratet mener at koblingen til *miljø* blir for sterk, og samtidig noe diffus, i dette forslaget. Slik vi leser definisjonen er den knyttet til krenking av en persons verdighet, men med en skjerping når det skaper et truende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller ubehagelig miljø.

Alt 3:

"Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende eller ydmykende".

Politidirektoratet mener at ordlyden i alternativ 3 er bedre enn alternativ 1. Den setter imidlertid for høy terskel for atferden (*krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende* eller *ydmykende*), og vi foreslår derfor at den tilføres en mindre alvorlig atferd som *provoserende* eller *plagsom*. Dette vil bidra til å sette en lavere terskel for slik type atferd. Siden adjektivet *plagsom* inngår i dagens definisjon, foreslår vi å opprettholde dette.

Politidirektoratet mener departementets alternativ 3 gir den beste definisjonen av seksuell trakassering, men med en tilføyelse av ordet *plagsom*.

Vårt forslag til definisjon blir som følger:

"Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom".

Høringsnotatets kapittel 9, punkt 9.1 Arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt

Departementet foreslår i punkt 9.1.4 at redegjørelsesplikten ikke skal videreføres.

Aktivitetsplikten skal konkretiseres i form av en bestemt arbeidsmetode:

1. Kartlegge risiko, synlige og mer usynlige hindre (holdninger, fordommer og strukturer)
2. Vurdere årsaker
3. Iverksette tiltak

4. Kartlegge resultater

Likestillingsarbeidet skal drøftes med de ansatte, og arbeidet skal skje fortløpende.

Politidirektoratet støtter departementets siktemål om å klarlegge hva som ligger i aktivitetsplikten, og at dagens plikt ikke utvides. Å konkretisere aktivitetsplikten i form av den beskrevne 4-trinnsmetoden vil gjøre det enklere for ulike virksomheter å samarbeide på tvers i dette arbeidet. Vi ser på den foreslåtte arbeidsmetoden som en videreutvikling av 3-trinnsmodellen¹ som beskriver gangen i arbeidet med aktivitets- og redegjørelsesplikten i dag, og en slik arbeidsmetode vil derfor være velkjent for mange arbeidsgivere.

Departementet ønsker ikke en unødvendig byråkratisering av aktivitetsplikten, og foreslår at positive tiltak som informasjon, spredning av gode erfaringer og kompetanseutviklingstiltak skal erstatte redegjørelsesplikten. Departementet forutsetter at arbeidsgivere selv ønsker å drive likestillingsarbeid, uavhengig av tilsyn og sanksjoner.

Politidirektoratet støtter tiltakene, men ikke at disse skal erstatte redegjørelsesplikten. Det er vår erfaring at oppgaver og tiltak som det skal rapporteres på, også blir prioritert når oppgavene blir mange og ressursene for få. I dette ligger det at områder som det ikke skal rapporteres på til overordnet organ eller myndighet heller ikke blir prioritert. Selv om virksomhetene ser på likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeidet som viktig, er det derfor vår bekymring at aktivitetsplikten vil bli svekket uten en redegjørelsesplikt. Vi vil legge til at dersom virksomhetene jobber i tråd med den arbeidsmodellen som blir foreslått, vil de forholdene som skal kartlegges i trinn 1 uansett måtte innhentes og analyseres.

Politidirektoratet støtter forslaget om at arbeidet skal utføres i samarbeid med de ansattes representanter. En felles, helhetlig innsats fra arbeidsgiver, tillitsvalgte og vernetjenesten vil bidra til å løfte likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeidet.

I høringsbrevet fremkommer det (s. 116) at departementet er kjent med at enkelte virksomheter ikke ønsker veiledning og bistand fra Likestillings- og diskrimineringsombudet fordi ombudet først og fremst oppfattes som et kontrollorgan. Departementet foreslår derfor at arbeidsgivere skal få tilbud om veiledning og informasjon om aktivitetsplikten fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Det er Politidirektoratets erfaring at ombudets opplærings- og veiledningsarbeid har vært av svært stor verdi for flere direktorater, og at åpenhet mellom virksomhetene og ombudet rundt utfordringer i likestillings og ikke-diskrimineringsarbeidet har gitt merverdi begge veier. Det er viktig å ha en pådriver i likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeidet, og Politidirektoratet anbefaler at ombudets kompetanse også i fremtiden vil komme virksomhetene til gode. Bufdir og ombudet bør samarbeide om kurs og opplæring.

Kapittel 11, punkt 11.2 Håndheving av saker om seksuell trakassering

Likestillings- og diskrimineringsnemnda ber departementet om tilbakemelding fra høringsinstansene på hvorvidt de skal gis myndighet til å håndheve saker om seksuell trakassering.

¹ Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, 2010: Veileder *Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten*

Politidirektoratet mener at det er viktig med et lavterskeltilbud for personer som opplever seksuell trakassering, og støtter derfor forslaget om at nemnda bør gis kompetanse til å avgjøre hvorvidt saken skal føres for retten.

Med hilsen

Kari-Grethe Stave
Leder Jøridisk stab

Hege Lise Glent
Seniorrådgiver

Saksbehandler
Trine Hinna
Seniorrådgiver
Telefon 996 15 729

